

enten mangle Alvor paa den ene eller paa den anden Side. Nu spørger jeg imidlertid: Hvorledes er det dog egentlig muligt, at en Mand kan føle sig tilfredsstillet ved selv personlig at blive fri for at foretage en Handling, samtidig med, at hans Naboprest, der bor en halv Mil fra ham, maatte endogaa efter hans egen Opfordring udføre den? Han maa jo dog, forekommer det mig, til en vis Grad blive hans Medstyrlige, naar han ser Sagen ordnet paa denne Maade, og jeg kan ikke forstaa, at en Præst, naar han faar — og det faar han jo efter den nu gjældende kirkeministerielle Praxis — Tillæbelse til i dette Tilfælde at stifte Ægteskab i Kirken eller, jeg tror endog, hjemme, efter en Formular, der ikke anvender den Treeniges Navn, men den borgerlige Dyrigheds, saa ikke hellere foretrækker at benytte denne Formular og foretage den borgerlige Indstiftelse f. Ex. i sit Hus fremfor at finde sig i, at en anden af hans Kolleger indenfor samme Folkekirke bruger den kirkelige Formular, som han efter sin Overbevisning anser for urigtig. Derfor, naar man tager begge Stykker i Forening, kan jeg ikke begribe, hvorledes det kan tilfredsstille nogen kirkelig Præst mere end den hidtilværende Praxis, at der tillades en kirkelig Præst at forrette en Slags borgerlig Vielse i dette Tilfælde efter et forandret Ritual. Man maa dog erindre, at han er et Slags Ansibium i Folkekirken i samme Grad i flere Tilfælde, alt efter som Forholdene ere, saa fri han i Ordets høiere Forstand kan være det som en Kirkens som en Statens Embedsmand. Det forekommer mig, at han i den sidste Egenstaaelse kommer til at staa netop som Statens Embedsmand, som Fuldbyrder af den Handling, naar det tillades ham at forrette den efter et andet Ritual. Ved den Slags Sager er det, forekommer det mig, overordentligt let at tale om dem paa almindelig menneskelig, borgerlig Vis, og jeg synes ikke, at man i sit Foredrag just behøver for den Sags Skyld at bruge Ordet Tro 999 Gange for at lade vide, at det ene Medlem af Folkethinget i den Henseende er forskjelligt fra det andet. Det er min Opfattelse, at vi, naar vi staa overfor saadanne Spørgsmaal, da maa spørge: Hvad vil Staten, der hviler paa Xrosfrihedens Grund, som Hovedpunkt forlange af sine Medlemmer, Statsborgerne, som almindelig Regel? Og da, hvad den her kan forlange, falder npie sammen med, hvad Kristendommen og hver enkelt Religion selv maa erkjende hører til Ægteskabets egentlige Væsen. Faciten er jo overordentlig let at komme til, og vi naae da aabenbart Kristendommens Fordring, ikke den enkelte Sekts, til Ægteskabet, naar man fastsætter saadanne almindelige Betingelser for Ægteskabets Indgaaelse, som Alle uden Hensyn til deres Religion kunne underkaste sig uden Samvittighedsfrupler. Naar nu dette er klart og uomtvisteligt, saa kan jeg ikke begribe, hvilke Banfælgigheder

der skulle være tilstede for en lovgivende Forsamling, for en Stat, der har indført Xrosfrihed som en af Grundbetingelserne i at følge denne Vej. Jeg foreslaar det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) at tage denne Sag op, saaledes at han ikke blot holder en Tale een Gang hver 10de Aar heri Salen om dette Spørgsmaal, men at han lader Theorien gaa ud i Handling og bruger sit Renskab til dette Spørgsmaal, for med os at forme den Betragtning, han og det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) have udviklet, og vi vedtage da ikke denne Lovstump, men et Forslag, der har nogen Betydning for dette Forhold, og vi forsøge her i Folkethinget i Forening at gjennemføre det. Gjør det, og jeg mener, at Folkethinget vil vise, at det er kommet paa nært Hold af, hvad Xrosfrihedsprincippet ogsaa i dette Forhold kræver. Jeg undrede mig noget over den reaktionære Opfattelse, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds var kommen til angaaende Myndigheden og det folkekirkelige Forhold. Jeg har ganske vist set den Forklaring udviklet fra høifirkelig Side, det vil sige lutherisk-pavelig Side, at man i de saakaldte protestantiske Lande i Mangel af Pave havde en Suveræn, især naar han efter Loven var befalet til at have en vis Tro, til øverste Biskop, som i Kraft deraf havde den øverste Myndighed over de kirkelige Forhold. Hertillands have vi vistnok en anden Ordning. Jeg erkjender udtrykkelig — jeg veed ikke, om jeg er enig med det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds i Meningen — at vi hertillands ikke have Andet end den almindelige Statsmyndighed som Herre over disse Forhold, og vi skjælnes med Hensyn til de kirkelige Forhold her mellem Lovgivningsspørgsmaal og Administrationsspørgsmaal paa samme Maade, som vi skjælnes mellem alle andre Spørgsmaal. Hvad der altsaa af de folkekirkelige Spørgsmaal efter Praxis henhører til Administrationen, det henhører til Udøvelse af den ansvarlige Kultusminister paa hans Embedes Ansvar og altsaa ogsaa efter Ansvar for Rigsdagen. Jeg tror ikke, at der i konstitutionell Lande bliver et Dobbeltregimente, saa at vi endnu have Enevælden tilbage med Hensyn til visse folkekirkelige Spørgsmaal, men ellers iøvrigt en konstitutionel Forfatning. Som sagt, en saadan Theori har jeg vel set udviklet fra høifirkelig Side her; men jeg siger kun, at det ærede Medlems Uttringer har jeg forstaaet i den Retning, og de kunne forstaaes i den Retning. Jeg haaber, at det maa være en Misforstaaelse (Th. Nielsen: Ja!). Jeg tror ikke, det er overordentlig vanskeligt for Folkethinget at befatte sig med Anliggender, tilhørende Folkekirken, som efter almindelig Brug tidligere have været Gjenstand for Lovgivning, og i Modsatning til hvad der efter almindelig administrativ Praxis ligger ind under Administrationens Afgjørelse gennem den ansvarlige Minister for Kirken paa hans Embedes Ansvar.